

JOHANNES CORNELUS NOBELS

Tussen Thora en Zionisme – Een Joodse
Stem voor Palestina

*De spirituele strijd van de Neturei Karta voor gerechtigheid
en vrede.*

Copyright © 2026 by Johannes Cornelus Nobels

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, scanning, or otherwise without written permission from the publisher. It is illegal to copy this book, post it to a website, or distribute it by any other means without permission.

First edition

This book was professionally typeset on Reedsy.

Find out more at reedsy.com

Contents

1	Inleiding	1
2	De Berg Sinaï	6
3	De Wet en de Geest	11
4	Het Concept Ballingschap	16
5	De Drie Eden	22
6	Wachten op de Messias	28
7	Heiligheid van het Land	35
8	De 19e Eeuw	39
9	Theodor Herzl	45
10	De Kaping van Symbolen	50
11	De Waarschuwingen van de Wijzen	56
12	Nationalisme als Afgoderij	62
13	De Breuk met de Traditie	68
14	De Nakba door een Joodse Bril	74
15	1948	80
16	De Mythe van Een Land zonder Volk	85
17	Harmonie in de Herinnering	90
18	De Dankbaarheid van de Banneling	95
19	Het Zionisme als Barrière	101
20	Neturei Karta	107
21	De Straten van Jeruzalem	113
22	Gevangenen van het Geweten	120
23	De Stem in de Verenigde Naties	126
24	De Media-oorlog	132
25	De Wapening van Antisemitisme	137
26	Bondgenoten in het Geloof	142

27	De Ontmanteling van Onrecht	149
28	Eén Land, Eén God	155
29	De Rol van de Wereldgemeenschap	161
30	Spirituele Genezing	168
31	Inshallah en B'ezrat HaShem	174
32	Slotbeschouwing	181
33	Nawoord	188

Inleiding

De ontmoeting met de man in de zwarte jas
Het was een koude middag waarop de lucht laag hing en de stad zich leek terug te trekken in haar eigen gedachten. Mensen liepen gehaast voorbij, hun blikken gericht op de grond of op schermen die hen afleidden van de wereld om hen heen. Er was niets bijzonders aan die dag, althans, zo leek het. Totdat ik hem zag.

Hij stond daar, bijna onbeweeglijk, gekleed in een lange zwarte jas die zacht meebewoog met de wind. Zijn hoed wierp een schaduw over zijn gezicht, maar niet genoeg om de intensiteit van zijn blik te verbergen. Hij leek niet op te gaan in de omgeving, alsof hij uit een andere tijd afkomstig was—of misschien uit een andere werkelijkheid.

Onze ogen kruisten elkaar slechts een fractie van een seconde, maar het voelde als een moment dat zich uitstrekte buiten de grenzen van tijd. Er was iets in zijn houding, iets in de stilte die hij met zich meedroeg, dat mij deed vertragen. Zonder precies te begrijpen waarom, besloot ik mijn pas te stoppen.

“U zoekt iets,” zei hij, nog voordat ik een woord had gesproken.

Zijn stem was kalm, bijna zacht, maar droeg een gewicht dat moeilijk te negeren was. Ik aarzelde even, verrast door zijn directheid, maar ook door de vreemd vertrouwde toon waarop hij sprak.

“Misschien,” antwoordde ik uiteindelijk. “Of misschien probeer ik juist iets te begrijpen.”

Hij knikte, alsof hij dat antwoord al had verwacht. “Dat is vaak hetzelfde,” zei hij. “Zoeken en begrijpen liggen dicht bij elkaar dan men denkt.”

Wat begon als een toevallige ontmoeting op een koude middag, groeide al snel uit tot een gesprek dat mijn perspectief blijvend zou veranderen. De man in de zwarte jas sprak niet in slogans of simpele waarheden. Hij sprak in lagen, in verhalen, in vragen die niet bedoeld waren om snel beantwoord te worden.

We gingen zitten op een bankje dat uitkeek over een druk plein. Het geluid van de stad vormde een constante achtergrond, maar leek tegelijkertijd ver weg. Alsof er een ruimte was ontstaan waarin alleen onze woorden bestonden.

“Vertel me,” zei hij na een korte stilte, “wat betekent thuis voor u?”

Het was een eenvoudige vraag, maar de manier waarop hij haar stelde, gaf haar een onverwachte diepte. Ik dacht aan plaatsen, aan herinneringen, aan mensen. Maar geen van die antwoorden voelde volledig.

“Een plek waar je jezelf kunt zijn,” zei ik uiteindelijk.

Hij glimlachte licht. “En wat als die plek voortdurend verandert? Wat als thuis niet gebonden is aan een plaats, maar aan een belofte—of misschien zelfs aan een verlangen?”

Zijn woorden bleven hangen. Ze riepen vragen op die ik eerder had vermeden

of misschien nooit echt had durven stellen. Het gesprek bewoog zich langzaam van het persoonlijke naar het grotere geheel—van individuele ervaringen naar collectieve geschiedenis.

Hij sprak over traditie, niet als iets statisch, maar als een levende stroom die generaties met elkaar verbindt. Over teksten die niet alleen gelezen moeten worden, maar geleefd. Over geloof als een voortdurende dialoog, eerder dan een vaststaand antwoord.

En toen, bijna ongemerkt, bracht hij het gesprek naar een onderwerp dat voor velen beladen is: de relatie tussen religie en land, tussen spirituele belofte en politieke realiteit.

“Er zijn mensen,” zei hij, “die geloven dat een tekst een land kan legitimeren. En er zijn anderen die geloven dat een tekst juist grenzen stelt aan wat mensen mogen doen in naam van dat land.”

Hij keek me aan, dit keer indringender. “Waar staat u?”

Ik voelde de zwaarte van de vraag, niet alleen vanwege haar inhoud, maar ook vanwege de implicaties die ze met zich meebracht. Het was geen vraag die ruimte liet voor een eenvoudig antwoord. En misschien was dat juist de bedoeling.

“Ik weet het niet,” gaf ik toe.

Hij knikte opnieuw, dit keer met een zekere goedkeuring. “Dat is een eerlijk begin.”

De man in de zwarte jas sprak over een wereld waarin overtuigingen niet zwart-wit zijn, maar gevormd worden door geschiedenis, interpretatie en ervaring. Hij sprak over gemeenschappen die zich vastklampen aan hun tradities, terwijl ze tegelijkertijd proberen hun plaats te vinden in een

moderne, vaak verdeelde wereld.

Op een gegeven moment noemde hij een groep die leeft volgens een strikte interpretatie van religieuze teksten en die zich verzet tegen de vermenging van geloof en politieke macht. Hij beschreef hun levenswijze, hun overtuigingen en de manier waarop zij zichzelf zien als bewakers van een bepaalde waarheid.

Maar hij deed dit zonder oordeel, zonder de behoefte om te overtuigen. In plaats daarvan nodigde hij uit tot reflectie.

“Het probleem,” zei hij, “is niet dat mensen geloven. Het probleem ontstaat wanneer mensen ophouden met luisteren.”

Die zin bleef bij me, lang nadat ons gesprek was geëindigd.

We spraken urenlang, hoewel het voelde alsof de tijd zich had opgevouwen om ruimte te maken voor onze woorden. Tegen de tijd dat de zon begon te zakken en de schaduwen langer werden, wist ik dat deze ontmoeting meer was geweest dan toeval.

“Waarom vertelt u mij dit?” vroeg ik uiteindelijk.

Hij keek naar de horizon, alsof hij het antwoord daar zocht. “Omdat verhalen bruggen kunnen bouwen,” zei hij. “En omdat elke brug begint met iemand die bereid is om over te steken.”

Toen hij opstond om te vertrekken, leek de wereld om ons heen langzaam weer terug te keren naar haar normale ritme. Mensen liepen voorbij, auto's reden langs, en het plein vulde zich opnieuw met geluid en beweging.

“Zal ik u nog eens zien?” vroeg ik.

Hij glimlachte, maar gaf geen direct antwoord. “Dat hangt niet alleen van mij af,” zei hij.

En toen was hij weg.

In de dagen en weken die volgden, merkte ik dat ons gesprek bleef doorwerken in mijn gedachten. Het was alsof er een deur was geopend naar een ruimte die ik eerder niet had verkend. Een ruimte waarin vragen belangrijker waren dan antwoorden, en waarin nuance de plaats innam van zekerheid.

Deze inleiding is geen poging om dat gesprek volledig te reconstrueren. Dat zou onmogelijk zijn. Woorden kunnen slechts een deel vastleggen van wat er werkelijk werd gedeeld. Maar wat ik wél kan doen, is de essentie ervan overbrengen—de vragen, de spanning, de zoektocht.

Tussen Thora en Zionisme – Een Joodse Stem voor Palestina is geboren uit die ontmoeting. Niet als een definitieve verklaring, maar als een uitnodiging. Een uitnodiging om te kijken voorbij de oppervlakkige tegenstellingen en om ruimte te maken voor een dieper begrip.

Dit boek beweegt zich op het snijvlak van geloof en politiek, van traditie en moderniteit, van identiteit en menselijkheid. Het erkent de gevoeligheden, de pijn en de hoop die deze thema's met zich meebrengen. Maar bovenal probeert het trouw te blijven aan één principe: dat echte dialoog begint met de bereidheid om te luisteren.

De man in de zwarte jas gaf mij geen antwoorden. Wat hij gaf, was misschien wel waardevoller: de moed om vragen te stellen.

En het is met diezelfde moed dat dit boek begint.

De Berg Sinäi

Het fundament van de Joodse identiteit
Er zijn momenten in de geschiedenis die niet alleen een volk vormen, maar ook een moreel kompas achterlaten dat generaties overstijgt. Voor het Joodse volk is de openbaring op de Berg Sinäi zo'n moment. Het is geen gewone gebeurtenis in de tijd, maar een spiritueel ankerpunt—een ontmoeting tussen het menselijke en het goddelijke, tussen kwetsbaarheid en verantwoordelijkheid. Hier werd niet slechts een wet gegeven, maar een identiteit gevormd.

De Berg Sinäi staat symbool voor een verbond dat niet gebaseerd is op macht, territorium of politieke controle, maar op ethiek, rechtvaardigheid en toewijding. In een wereld waarin naties vaak worden gedefinieerd door grenzen en soevereiniteit, biedt Sinäi een radicaal ander perspectief: een gemeenschap die geworteld is in verantwoordelijkheid tegenover God en medemens.

Volgens de overlevering stond het volk Israël als één geheel aan de voet van de berg. Niet als een verzameling individuen met uiteenlopende belangen, maar als een gemeenschap die zich bewust werd van haar gezamenlijke roeping. Die roeping was niet eenvoudig. Zij omvatte geboden, beperkingen en een

voortdurende oproep tot morele zelfreflectie. Het was een pad dat discipline vereiste, maar ook richting gaf.

Wat Sinai uniek maakt, is dat de kern van deze openbaring niet politiek is, maar spiritueel. Het draait niet om het veroveren van land, maar om het vormgeven van een rechtvaardig leven. De geboden die daar werden ontvangen, raken aan alle aspecten van het menselijk bestaan: van hoe men omgaat met ouders en vreemdelingen, tot hoe men eerlijk handelt in zaken en recht spreekt in conflicten.

Door de eeuwen heen is dit moment op de Sinai een bron van inspiratie en discussie gebleven binnen het jodendom. Verschillende stromingen hebben het op hun eigen manier geïnterpreteerd, maar de centrale gedachte blijft overeind: dat het Joodse volk geroepen is tot een leven van morele verantwoordelijkheid, niet tot dominantie.

Juist in deze spanning tussen spirituele roeping en wereldse realiteit ontstaat een belangrijk vraagstuk dat ook vandaag de dag relevant is. Wat betekent het om trouw te blijven aan de waarden van Sinai in een moderne wereld waarin religie, politiek en identiteit vaak door elkaar lopen?

Voor sommigen heeft deze vraag geleid tot een herinterpretatie van oude teksten in het licht van hedendaagse omstandigheden. Voor anderen blijft de oorspronkelijke betekenis leidend: dat de Thora een gids is voor het leven in ballingschap, in nederigheid en in afwachting van goddelijke verlossing, niet een blauwdruk voor politieke macht.

Binnen deze laatste visie bestaat een stroming die zich nadrukkelijk verzet tegen het idee dat een menselijke staat de vervulling kan zijn van een goddelijke belofte. Vanuit dit perspectief wordt gesteld dat het forceren van een politieke realiteit in naam van religie niet alleen theologisch problematisch is, maar ook moreel riskant.

Deze benadering benadrukt dat het verbond op de Sinaï niet bedoeld was om nationale suprematie te legitimeren, maar om een volk te vormen dat zich onderscheidt door rechtvaardigheid en compassie. In deze visie ligt de kracht van het Jodendom niet in macht, maar in morele integriteit.

Het is belangrijk om hier een helder onderscheid te maken. Kritiek op politieke ideologieën of staatsvormen is niet hetzelfde als kritiek op een religie of een volk. Het jodendom, als geloofstraditie, omvat een rijk en divers spectrum van ideeën, praktijken en interpretaties. Het kan niet gereduceerd worden tot één politieke stroming of nationale identiteit.

De erfenis van Sinaï nodigt juist uit tot voortdurende reflectie en debat. Het is een traditie waarin vragen stellen wordt aangemoedigd en waarin meningsverschillen deel uitmaken van het leerproces. Dit maakt het mogelijk om binnen het jodendom zelf verschillende visies te ontwikkelen op de relatie tussen religie en politiek.

Voor degenen die zich beroepen op de spirituele kern van Sinaï, ligt de nadruk op nederigheid en terughoudendheid. Zij zien de geschiedenis van het Joodse volk niet als een rechte lijn naar politieke soevereiniteit, maar als een complexe reis waarin ballingschap, lijden en hoop een centrale rol spelen.

In deze visie is het lijden van anderen nooit een middel dat gerechtvaardigd kan worden door een hoger doel. De geboden van Sinaï leggen immers een sterke nadruk op rechtvaardigheid, op het beschermen van de kwetsbaren en op het vermijden van onrecht—ongeacht wie het slachtoffer is.

Dit roept een fundamentele vraag op: hoe verhoudt men zich tot situaties waarin politieke realiteiten botsen met morele principes? Het antwoord op deze vraag is niet eenvoudig en verschilt per individu en gemeenschap. Maar wat Sinaï biedt, is een kader waarin deze vragen serieus genomen moeten worden.

De kracht van dit kader ligt in zijn universaliteit. Hoewel het verbond specifiek is voor het Joodse volk, zijn de morele principes die eruit voortkomen breed toepasbaar. Rechtvaardigheid, mededogen en respect voor het leven zijn waarden die grenzen overstijgen.

In een tijd waarin conflicten vaak worden gereduceerd tot simpele tegenstellingen, herinnert Sinai ons eraan dat de werkelijkheid complexer is. Het nodigt uit tot het erkennen van de menselijkheid van de ander, zelfs in situaties van diepe verdeeldheid.

Dit betekent niet dat men geen standpunt mag innemen. Integendeel, het betekent dat standpunten geworteld moeten zijn in een diepgaande reflectie op ethiek en verantwoordelijkheid. Het betekent dat men bereid moet zijn om de consequenties van zijn overtuigingen onder ogen te zien.

De Berg Sinai staat daarmee niet alleen voor een moment in het verleden, maar voor een voortdurende uitdaging in het heden. Het is een oproep om trouw te blijven aan waarden die niet altijd gemakkelijk zijn, maar die wel richting geven in een wereld vol onzekerheid.

Voor de lezer van dit boek is het belangrijk om deze context te begrijpen. De discussie over religie, identiteit en politiek is complex en vaak beladen. Maar door terug te keren naar de bron—naar Sinai—kan men een fundament vinden dat helpt om deze discussie op een dieper niveau te voeren.

Dit fundament is niet gebouwd op macht, maar op betekenis. Niet op overheersing, maar op verantwoordelijkheid. Het is een fundament dat uitnodigt tot dialoog, tot zelfonderzoek en tot een voortdurende zoektocht naar gerechtigheid.

Uiteindelijk is dat misschien wel de grootste les van de Berg Sinai: dat ware kracht niet ligt in controle, maar in trouw. Trouw aan principes, trouw aan ethiek, en trouw aan de overtuiging dat elke mens, ongeacht afkomst of

overtuiging, recht heeft op waardigheid en rechtvaardigheid.

In een wereld die vaak verdeeld is, biedt deze boodschap geen eenvoudige oplossingen. Maar zij biedt wel iets wat misschien nog belangrijker is: een richting.

En het is vanuit die richting dat dit boek verder zal spreken.

De Wet en de Geest

Waarom de Thora geen grondwet voor een staat is

In een wereld waarin religie en politiek elkaar steeds vaker raken, ontstaat een fundamentele vraag die zowel oud als actueel is: wat is de rol van heilige teksten in het bestuur van een samenleving? Voor velen vormt de Thora het hart van een eeuwenoude traditie, een bron van wijsheid en richting. Maar betekent dat ook dat zij bedoeld is als een grondwet voor een moderne staat?

Deze vraag raakt aan de kern van hoe men de Thora begrijpt. Is zij een juridisch document, bedoeld om politieke structuren vast te leggen? Of is zij in de eerste plaats een spirituele gids, gericht op het vormen van het innerlijke leven van de mens en de ethiek van de gemeenschap?

Om deze vraag te beantwoorden, is het belangrijk om stil te staan bij de aard van de Thora zelf. De Thora is geen wetboek in de moderne zin van het woord. Zij bevat weliswaar geboden en voorschriften, maar deze zijn verweven met verhalen, morele lessen en spirituele inzichten. Het is een tekst die spreekt tot het hart en het geweten, niet alleen tot de instituties van macht.

Waar een grondwet doorgaans gericht is op het organiseren van politieke macht—het verdelen van bevoegdheden, het vastleggen van rechten en plichten van burgers en overheid—richt de Thora zich op iets fundamenteelers: de relatie tussen de mens en het goddelijke, en tussen mensen onderling. Haar wetten zijn niet los te zien van haar geest, van de intentie die erachter ligt.

Dit onderscheid tussen wet en geest is cruciaal. Een wet kan worden opgelegd, afgedwongen en gehandhaafd door instituties. De geest daarentegen vraagt om vrijwillige toewijding, om innerlijke overtuiging. De Thora roept de mens op tot een leven van rechtvaardigheid en compassie, maar zij doet dit door een beroep te doen op het geweten, niet door middel van politieke macht.

Door de geschiedenis heen hebben verschillende samenlevingen geprobeerd religieuze teksten te vertalen naar politieke systemen. Dit heeft soms geleid tot stabiliteit, maar even vaak tot spanningen en conflicten. Wanneer een spirituele tekst wordt gebruikt als basis voor staatsmacht, bestaat het risico dat haar diepere betekenis verloren gaat.

Een van de redenen hiervoor is dat politieke systemen per definitie werken met dwang en handhaving. Een staat moet wetten kunnen afdwingen om te functioneren. Maar wat gebeurt er wanneer de wetten die worden afgedwongen voortkomen uit een tekst die bedoeld is om vrijwillig beleeft te worden?

Hier ontstaat een spanning. De Thora vraagt om toewijding vanuit het hart, maar een staat vraagt om gehoorzaamheid aan regels. Wanneer deze twee worden samengebracht, kan de nadruk verschuiven van innerlijke overtuiging naar uiterlijke naleving. De wet wordt dan een instrument van controle, in plaats van een uitnodiging tot moreel leven.

Daarnaast is het belangrijk om te erkennen dat de Thora is ontstaan in een context die fundamenteel verschilt van die van de moderne natiestaat. De wereld waarin de Thora werd geopenbaard kende geen democratische

instituties, geen internationale rechtsorde en geen concept van burgerrechten zoals wij die vandaag kennen. Het is daarom problematisch om haar rechtstreeks toe te passen op hedendaagse politieke structuren zonder rekening te houden met deze verschillen.

Dit betekent niet dat de Thora irrelevant is voor de moderne wereld. Integendeel, haar ethische principes blijven diepgaand en betekenisvol. Maar deze principes vragen om interpretatie, om vertaling naar de context van vandaag. Zij kunnen niet simpelweg worden omgezet in wetgeving zonder hun spirituele kern te verliezen.

Een ander belangrijk aspect is de diversiteit binnen de interpretatie van de Thora. Door de eeuwen heen hebben geleerden en gemeenschappen verschillende manieren ontwikkeld om de tekst te begrijpen en toe te passen. Deze diversiteit is een kracht, maar vormt ook een uitdaging voor het gebruik van de Thora als basis voor een uniforme staatswet.

Een staat heeft behoefte aan duidelijkheid en uniformiteit in haar wetten. Maar de Thora, zoals zij wordt bestudeerd en beleefd, laat ruimte voor nuance, voor debat en voor verschillende interpretaties. Het vastleggen van één interpretatie als staatswet zou deze rijkdom beperken en mogelijk andere stemmen uitsluiten.

Bovendien brengt het koppelen van religie en staat een risico met zich mee voor de religie zelf. Wanneer religieuze principes worden verbonden aan politieke macht, kunnen zij worden beïnvloed door politieke belangen. Wat begint als een poging om heilige waarden te beschermen, kan eindigen in het gebruik van die waarden om politieke doelen te rechtvaardigen.

Dit kan leiden tot een vervorming van de oorspronkelijke boodschap. De nadruk verschuift van ethiek naar legitimatie, van spirituele diepgang naar politieke strategie. In plaats van een bron van morele reflectie wordt de tekst een instrument in een strijd om macht.

Daarom is het van belang om een duidelijk onderscheid te maken tussen de rol van de Thora als spirituele gids en de rol van een grondwet als juridisch fundament van een staat. Dit onderscheid beschermt zowel de integriteit van de religie als de rechtvaardigheid van het politieke systeem.

Een staat die gebaseerd is op universele principes van rechtvaardigheid, gelijkheid en mensenrechten kan ruimte bieden aan verschillende religieuze tradities, inclusief het jodendom. In zo'n context kan de Thora haar rol vervullen als bron van inspiratie en ethiek, zonder te worden gereduceerd tot een instrument van staatsmacht.

Dit betekent ook dat gelovigen de vrijheid behouden om hun religie op een authentieke manier te beleven, zonder dat deze wordt opgelegd of gecontroleerd door de staat. Het beschermt de innerlijke dimensie van het geloof, die essentieel is voor haar betekenis.

Het idee dat de Thora geen grondwet voor een staat is, is dus geen afwijzing van haar waarde. Integendeel, het is een erkenning van haar unieke karakter. Het is een pleidooi om haar te benaderen met de diepgang en het respect die zij verdient, zonder haar te beperken tot de logica van politieke structuren.

In deze benadering blijft de Thora wat zij altijd is geweest: een levende bron van wijsheid, een gids voor het morele leven, en een uitnodiging tot voortdurende reflectie. Zij spreekt tot individuen en gemeenschappen, niet tot staten en instituties.

Dit vraagt om een bepaalde nederigheid. Het erkennen dat niet alles wat waardevol is, kan worden vastgelegd in wetten. Dat sommige waarheden beter tot hun recht komen in de vrijheid van het geweten dan in de dwang van regelgeving.

Het betekent ook dat men bereid moet zijn om de complexiteit van deze kwestie onder ogen te zien. Er zijn geen eenvoudige antwoorden, geen snelle

oplossingen. Maar door het onderscheid tussen wet en geest helder te houden, ontstaat er ruimte voor een meer genuanceerde benadering.

Voor de lezer van dit boek is dit een uitnodiging om verder te kijken dan oppervlakkige tegenstellingen. Om na te denken over de rol van religie in de samenleving, en over de manier waarop spirituele tradities kunnen bijdragen aan een rechtvaardige wereld zonder hun essentie te verliezen.

De Thora biedt geen blauwdruk voor een staat, maar zij biedt wel iets wat misschien nog fundamenteler is: een visie op wat het betekent om mens te zijn. Een visie die draait om verantwoordelijkheid, om rechtvaardigheid en om compassie.

En misschien is dat precies wat de wereld vandaag nodig heeft. Niet meer wetten die van bovenaf worden opgelegd, maar meer mensen die van binnenuit gemotiveerd zijn om het juiste te doen.

In dat licht wordt duidelijk waarom de Thora niet bedoeld is als een grondwet. Haar kracht ligt niet in haar vermogen om macht te organiseren, maar in haar vermogen om harten te vormen.

En dat is een kracht die geen staat kan vervangen.

Het Concept Ballingschap

Galut als goddelijke loutering

Ballingschap, in het Hebreeuws *Galut*, is een van de meest ingrijpende en vormende ervaringen in de geschiedenis van het Joodse volk. Het is niet slechts een historische realiteit, maar ook een diep spiritueel concept dat door de eeuwen heen op verschillende manieren is begrepen en geïnterpreteerd. Waar het op het eerste gezicht lijkt te gaan om verlies—van land, van autonomie, van zekerheid—openbaart zich bij nadere beschouwing een complexere werkelijkheid. Binnen veel traditionele denkwijzen wordt *Galut* niet alleen gezien als straf of tragedie, maar ook als een vorm van loutering, een proces van spirituele verdieping en morele verfijning.

De ervaring van ballingschap begint met ontworteling. Het verlies van een thuis, een centrum, een plaats waar identiteit en gemeenschap samenkomen. In de context van het Joodse volk verwijst dit naar perioden waarin gemeenschappen werden verdreven of verspreid, vaak onder moeilijke en onrechtvaardige omstandigheden. Toch is het opmerkelijk dat deze geschiedenis niet uitsluitend wordt verteld in termen van slachtofferschap. Integendeel, binnen de traditie wordt geprobeerd betekenis te geven aan deze ervaring, hoe pijnlijk ook.